

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

ВІДДІЛ ОСВІТИ, ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я І СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ
НОВОБОРІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «НОВОБОРІВСЬКИЙ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ
ЦЕНТР»

НОВОБОРІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

вул. Освіти 7, смт. Нова Борова, 12114

e-mail: irc.novaborova.ua@ukr.net код ЄДРПОУ 42309190

**Звіт про діяльність
комунальної установи «Новоборівський інклюзивно-ресурсний
центр» Новоборівської селищної ради за 2020 рік**

Національною радою реформ визнано інклюзивне навчання одним із основних чинників реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні. У 2009 році, після ратифікації Україною Конвенції ООН про права дітей з інвалідністю, в закладах освіти розпочався активний процес організації навчання дітей з особливими освітніми потребами. За останні роки українські педагоги та міжнародні експерти відзначають, що в питанні розвитку інклюзивного навчання Україна зробила потужний крок уперед. Це стало можливим завдяки прийнятому Закону про інклюзивну освіту, всі положення якого увійшли в основний Закон «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту». Впровадження міжнародних підходів до навчання дітей з особливими освітніми потребами, базується на засадах створення рівних можливостей та доступу до якісної освіти. Для вдалої реалізації цієї реформи Україна потребує кваліфікованих та професійних фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Виконання цих завдань безпосередньо залежить від ефективності діяльності інклюзивно-ресурсних центрів. Порядок утворення, основні засади діяльності, а також правовий статус ІРЦ регламентовано Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» від 12.07.2017 р. № 545 та Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів».

Рішенням 26 сесії сьомого скликання Новоборівської селищної ради від 11 квітня 2018 року № 591 створено комунальну установу «Новоборівський інклюзивно-ресурсний центр» Новоборівської селищної ради. Інклюзивно-ресурсний центр створено з метою :

1. забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти;
2. проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини, в тому числі коефіцієнта її інтелекту (здійснюється практичними психологами ІРЦ), розроблення рекомендацій щодо освітньої

програми, особливостей психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг відповідно до потенційних можливостей дитини;

3. надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладах освіти;

4. участі фахівців центру у командах психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої та дошкільної освіти;

5. ведення реєстру дітей, котрі пройшли комплексну оцінку і перебувають на обліку ІРЦ (за згодою батьків);

6. ведення реєстру закладів освіти, а також реєстр фахівців, котрі надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами за їх згодою;

7. надання консультацій та взаємодії з педагогічними працівниками закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладів освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, з питань організації інклюзивного навчання;

8. надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладів освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, батькам або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами щодо особливостей організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг таким дітям;

9. консультування батьків або законних представників дітей з особливими освітніми потребами стосовно мережі закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та інших закладів освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, та зарахування до цих закладів;

10. надання консультативної та психологічної допомоги, проведення бесід з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей;

11. проведення моніторингу динаміки розвитку дітей з особливими освітніми потребами шляхом взаємодії з їх батьками (законними представниками) та закладами освіти, в яких вони навчаються;

12. організації інформаційно-просвітницької діяльності шляхом проведення конференцій, семінарів, засідань за круглим столом, тренінгів, майстер-класів з питань надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами;

13. взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, закладами охорони здоров'я, установами соціального захисту, службами у справах дітей, громадськими організаціями щодо надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами починаючи з раннього віку.

Шлях до якісної організації інклюзивного навчання в закладах освіти не є простим та об'єднує в собі низку обов'язкових кроків, які необхідно реалізувати. Зокрема, для встановлення категорії особливих освітніх потреб

дитина має пройти комплексне психолого-педагогічне обстеження в ІРЦ. Результати такого обстеження зорієнтовують фахівців інклюзивно-ресурсного центру (практичних психологів, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, вчителя-реабілітолога) на визначення оптимальної для дитини освітньої траєкторії. Рекомендації щодо організації індивідуального освітнього маршруту в подальшому стануть в нагоді для команди психолого-педагогічного супроводу дитини в навчальному закладі.

КУ «Новоборівський ІРЦ» проводить обстеження дітей віком від 2 до 18 років. Комплексне оцінювання розвитку дитини проводиться з метою визначення її кількісних та якісних особливостей розвитку і потенціалу, виявлення особливих освітніх потреб, надання рекомендацій щодо підтримки в освітньому середовищі для гармонійного розвитку. Для цього фахівці інклюзивно-ресурсного центру проводять оцінку фізичного та мовленнєвого розвитку дитини, а також роблять оцінку її когнітивної, емоційно-вольової сфери та освітньої діяльності. У разі потреби, фахівці ІРЦ можуть проводити комплексну оцінку за іншими напрямками, зокрема визначення рівня соціальної адаптації, взаємодії з однолітками, дорослими. Під час оцінювання визначаються сильні та слабкі сторони розвитку дитини відповідно до її віку та надаються рекомендації щодо організації освітнього маршруту дитини. Кожна дитина – це унікальна комбінація «сильних та слабких сторін», переваг і обмежень власного розвитку, комплексна оцінка проходить, спираючись на такі принципи: індивідуального підходу, актуальності та ефективності, конфіденційності.

Комплексна оцінка (КО) має на меті виявлення особливих освітніх потреб та визначення освітнього маршруту дитини. Основними завданнями КО є:

- розробка рекомендацій з організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дитині;
- розробка рекомендацій для адміністрації закладу освіти, педагогічних працівників, батьків або законних представників дитини.

Кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ у 2020 році 27 (1 повторна КО) та видано 27 висновків (1 повторна КО), з них: Новоборівська ОТГ – 5; Іршанська ОТГ – 4; Хорошівська ОТГ – 17 (1 повторна КО); Хорошівська РДА – 1.

Загальна кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ – 56, (1 повторна КО) з них: Новоборівська ОТГ – 12; Іршанська ОТГ – 9; Хорошівська ОТГ – 30 (1 повторна КО); Хорошівська РДА – 5.

Кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини і перебувають на обліку в ІРЦ – 42, з них: Новоборівська ОТГ – 10; Іршанська ОТГ – 8; Хорошівська ОТГ – 22; Хорошівська РДА – 2.

Кількість дітей у віці 2 – 5 років, які перебувають на обліку в ІРЦ – 7; віком 6 – 18 років – 35.

Рекомендовано інклюзивне навчання та виховання 29 дітям, з них: Новоборівська ОТГ – 6; Іршанська ОТГ – 5; Хорошівська ОТГ – 17; Хорошівська РДА – 1.

Рекомендовано асистента вчителя або вихователя – 23 дітям, з них: Новоборівська ОТГ – 6; Іршанська ОТГ – 5; Хорошівська ОТГ – 11; Хорошівська РДА – 1.

Рекомендована індивідуальна форма навчання 6 дітям, з них: Новоборівська ОТГ – 1; Іршанська ОТГ – 2; Хорошівська ОТГ – 3; Хорошівська РДА – 0.

Не навчаються (не підлягають навчанню) 4 дитини, з них: Новоборівська ОТГ – 2; Іршанська ОТГ – 1; Хорошівська РДА – 1.

Рекомендовано навчання в спеціалізованій школі 2 дітям, 1 дитина Новоборівська ОТГ, 1 – Хорошівська ОТГ.

Кількість дітей, яким корекційно-розвиткові послуги надаються фахівцями ІРЦ – 13 дітей, з них: Новоборівська ОТГ – 7; Іршанська ОТГ – 1; Хорошівська ОТГ – 4; Хорошівська РДА – 1.

З даної кількості обстежених дітей з *тяжкими порушеннями мовлення* – 6 дітей, *складні порушення розвитку* – 21 дитина, з *розладами аутичного спектру* – 1; *ЗПР* – 7, із *порушеннями інтелектуального розвитку* – 6; *порушення зору* – 1 дитина.

Кількість годин витрачених на проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини – 192, з них: Новоборівська ОТГ – 37,5; Іршанська ОТГ – 23,5; Хорошівська ОТГ – 123,5; Хорошівська РДА – 7,5.

Проведено корекційно-розвиткові заняття в годинах – 461 з них: Новоборівська ОТГ – 358; Іршанська ОТГ – 12; Хорошівська ОТГ – 49; Хорошівська РДА – 42.

Надано консультацій педагогічним працівникам – 32, з них: Новоборівська ОТГ – 9; Іршанська ОТГ – 7; Хорошівська ОТГ – 6; Хорошівська РДА – 1.

Надано консультацій батькам або законним представникам – 85, з них: Новоборівська ОТГ – 54; Іршанська ОТГ – 3; Хорошівська ОТГ – 7; Хорошівська РДА – 20.

Заява батьків є підставою для проведення КО. Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дитини має рекомендаційний характер. Без згоди батьків відкрити інклюзивний клас (групу) не можна. Відповідно до ст. 55 Закону України "Про освіту" (далі - Закон) батьки дитини мають право обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми освіти відповідного рівня. Згідно зі ст. 20 Закону у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків до закладу освіти інклюзивна група або клас утворюється в обов'язковому порядку.

З метою підвищення ефективності діяльності інклюзивно-ресурсного центру, застосування єдиних підходів до комплексної оцінки розвитку дітей та ведення електронного реєстру дітей з ООП, використання спеціальних комп'ютерних методик, впроваджено «Автоматизовану систему ІРЦ». Для оволодіння навиками роботи з «АС ІРЦ» фахівці центру взяли участь у вебінарах: «Система автоматизації роботи ІРЦ, «Основні правила та принципи наповнення АС ІРЦ». Директор КУ «Новоборівський ІРЦ» проходила навчання по оволодінню навикам роботи з даною системою. Завдяки налагодженню роботи автоматизованої системи КУ «Новоборівського ІРЦ» батьки мають змогу подавати заяви на проведення КО дистанційно на портал:

<https://ircenter.gov.ua/>. Автоматизована система ІРЦ забезпечує створення єдиного інформаційного середовища у сфері інклюзивної освіти.

Другою, не менш важливою функцією ІРЦ, є проведення корекційно-розвиткових занять. Корекційно-розвиткові послуги надаються дітям, які навчаються в інклюзивних класах, інклюзивних дошкільних групах а також дітям, котрі не задіяні спеціальним навчанням і перебувають на обліку в ІРЦ, шляхом проведення індивідуальних та групових занять. На даний час у Новоборівському ІРЦ працює 6 працівників (з них 5 педагогічних: директор, практичний психолог, вчитель-логопед, практичний психолог, вчитель-реабілітолог). Корекційно-розвиткові послуги фахівці надають відповідно до потреб та можливостей дитини, підбираючи спеціальні корекційно-розвиткові програми, рекомендовані МОН України (додаток до наказу МОН від 26.07.2018 р. № 814). Заняття проводять з використанням ігрових та здоров'язберігаючих технологій.

Для надання якісних корекційно-розвиткових послуг ІРЦ має спеціально оснащені приміщення для проведення індивідуальних та групових занять: вчителя-логопеда, практичних психологів, вчителя-реабілітолога. Спеціалісти постійно поновлюють, поповнюють та підбирають відповідно до потреб дитини дидактично – розвитковий матеріал. Є потреба у придбанні оснащення для фізичної реабілітації дітей.

Корекційно-розвиткова робота буде успішною тільки у випадку злагодженої роботи всіх фахівців центру. Тому корекційно-розвиткові заняття спрямовані на розвиток когнітивної сфери, емоційно-вольової, мовленнєвий та фізичний розвиток, соціальну адаптацію. Як показує досвід двох років роботи, діти, яким вчасно надається психолого-педагогічна допомога, успішно навчаються у закладах освіти. Проблемою є те, що батьки (опікуни) дітей із запізненням звертаються до ІРЦ, переважно у віці 5-6 років. Дуже важливим при проведенні корекційно-розвиткових занять є "раннє втручання", перевагами якого є:

- кращі компенсаторні можливості організму;
- збільшений час підготувати дитину до школи;
- змога уникнути більш складних порушень.

Плануємо у новому році більше уваги приділити співпраці з медичними закладами, районною ЛКК з метою раннього виявлення дітей з ООП (від двох років).

З метою забезпечення ефективності освітнього процесу дітей з ООП, які здобувають освіту в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої та дошкільної освіти, утворюється команда психолого-педагогічного супроводу. Успішність надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг КС залежить від якості її взаємодії з фахівцями ІРЦ. Ця взаємодія полягає у наступному:

- ✓ ознайомлення учасників КС з ООП дитини, надання консультативної допомоги;
- ✓ участь фахівця ІРЦ у підготовці ІПР;
- ✓ наставницька підтримка;
- ✓ здійснення фахівцями ІРЦ поточного (за потребою) і кінцевого (двічі на рік) моніторингу розвитку дитини з метою визначення динаміки її

розвитку та необхідності коригування напрямів, умов, змісту надання освітніх послуг, відповідно до ІПР.

ІРЦ взаємодіє з педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої освіти щодо організації освітнього процесу для дітей з ООП. Протягом року надавалися індивідуальні консультації з питань ведення документації та організації інклюзивного навчання.

Дуже важливим аспектом діяльності ІРЦ є співпраця з батьками: надання психологічної та консультативної допомоги, залучення до освітнього процесу, культурно-масових заходів, майстер-класів, благодійних акцій. Так, у січні 2020 року працівниками Новоборівського ІРЦ для батьків та їх дітей, які відвідують центр, проведено групове розважальне заняття «Весела мандрівка», в кінці заняття дітки освоювали навички соціально-побутового орієнтування (допомагали накривати стіл для спільного чаювання). Кожній дитині подаровані новорічні подарунки (куплені за власні кошти – січень 2020 року).

Не припинялася робота з батьками і під час карантину (в онлайн або телефонному режимі). У зв'язку з пандемією та поширенням інфекції COVID-19 співпраця з батьками стала дуже тісною та плідною, вони стали нашими помічниками при проведенні дистанційних занять, корекційно-розвиткових ігор. У дистанційному навчанні батьки стали нашими партнерами – і це започаткування нової форми тісної співпраці з батьками. Батьки не стоять осторонь, а є активними учасниками процесу навчання.

Значна увага в центрі приділяється підвищенню професійного рівня фахівців. З цією метою педагогічні працівники центру беруть участь в обласних семінарах, які проводить обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, реєструються та беруть участь в онлайн –вебінарах, дистанційних курсах, науково-практичних конференціях. Так, 25 червня 2020 року фахівці центру стали учасниками регіональної науково-практичної інтернет-конференції «Інклюзивний освітній простір: виклики сьогодення», 25 травня 2020 р. прослухали вебінар, який відбувся за участі Міністерства освіти і науки, Директорату дошкільної, позашкільної та інклюзивної освіти та міжнародного фонду LUMOS щодо організації дистанційної допомоги дітям з особливими освітніми потребами (для інклюзивно-ресурсних центрів).

На період запровадження карантину кожен фахівець ІРЦ опрацював фахову літературу, переглядав вебінари від Цифрового видавництва MCFR, видавництва «На урок», видавництва «DyvoGra», «Всеосвіта», а також проходив дистанційні курси відповідної кваліфікації. Сучасна педагогічна діяльність вимагає від фахівця ІРЦ уміння працювати з інтернет-ресурсами, проводити дистанційно корекційно-розвиткові заняття, відеонаради, конференції, використовуючи платформу «GoogleMeet», «ZOOM» та ін. За час карантину фахівці опанували нові методи та форми роботи.

На закінчення, дозволяйте подякувати всім, хто причетний до діяльності нашого інклюзивно-ресурсного центру, хто не байдуже ставиться до проблем освіти у наших громадах та розуміє важливість корекційної допомоги дітям з ООП. Надалі сподіваємось на тісну співпрацю з органами місцевого самоврядування та відділами освіти.

Директор КУ «Новоборівський ІРЦ»

Ольга Поліщук